

Asia: VN/32496/2021

Lausuntopyyntö: arviomuistio yrityskauppojen ilmoituskynnyksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa arviomuistiosta yrityskauppojen ilmoituskynnyksen muuttamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioimassa kilpailulain (948/2011) 22 §:n mukaista yrityskauppojen ilmoituskynnyksen muutostarvetta ja mahdollisen muutoksen sisältöä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (jäljempänä KKV) on laatinut työ- ja elinkeinoministeriön (jäljempänä TEM) pyynnöstä muutostarvetta koskevan selvityksen, jonka virasto julkaisi 11.6.2021.

KKV:n selvityksessä ehdotetaan kilpailulakia muutettavaksi siten, että KKV:n tutkittavaksi tulisivat jatkossa kaikki yrityskaupat, joissa osapuolen yhteenlaskettu Suomessa kertynyt liikevaihto ylittää 100 miljoonaa euroa ja vähintään kahden osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 20 miljoonaa euroa. Voimassa olevan kilpailulain 22 §:n mukaan tulee ilmoittaa yrityskaupat, joissa osapuolten yhteenlaskettu maailmanlaajuinen liikevaihto on 350 miljoonaa euroa. Lisäksi voimassa olevassa laissa edellytetään, että vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osapuolen osalta 20 miljoonaa euroa.

Lisäksi kilpailulakia ehdotetaan muutettavaksi selvityksessä siten, että siihen sisältyisi KKV:lle otto-oikeus eli oikeus ottaa käsittelyyn yrityskauppoja, joita sen käsittelyyn ei tulisi ilmoitusrajojen perusteella. Selvityksessä ehdotuksessa otto-oikeus olisi rajattu tapauksiin, joissa yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää 50 miljoonaa euroa. Otto-oikeuden soveltamiselle ei olisi osapuolten yhteenlasketun liikevaihdon lisäksi erillistä alarajaa ostettavan kohteen osalta.

KKV:n selvityksen perusteella Suomessa toteutetaan vuosittain monilla eri toimialoilla useita ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jääviä järjestelyitä, jotka todennäköisesti johtavat markkinoiden haitalliseen keskittymiseen ja kuluttajahaittaan. Selvityksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen johtaisi kymmenien miljoonien eurojen kuluttajahyötyihin. Selvityksen mukaan ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen toisaalta kasvattaisi myös sekä yrityksille että viranomaisille aiheutuvien hallinnollisia kustannuksia. Jos sääntelyä muutettaisiin selvityksen ehdotuksen mukaisesti, KKV:lle tulisi ilmoitettavaksi arvioilta hieman yli kymmenen yrityskauppaa enemmän kuin nykyisillä liikevaihtorajoilla, joilla ilmoitetaan vuosittain n. 30-40 yrityskauppaa.

Kansallisen ilmoituskynnyksen muuttamisella ei olisi vaikutusta yrityskauppojen arviointitapaan, niihin liittyvään puuttumiskynnykseen, viranomaisen näyttötaakkaan eikä käsittelymääräaikoihin.

Selvityksen muutostarpeen arviointia kohdassa todetaan muun muassa, että selvityksen perusteella Suomessa toteutetaan vuosittain monilla eri toimialoilla useita ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jääviä järjestelyjä, jotka todennäköisesti johtavat markkinoiden haitalliseen keskittymiseen ja kuluttajahaittaan. Lisäksi selvityksessä todetaan, että Suomessa ilmoitetaan absoluuttisesti sekä talouden kokoon suhteutettuna vähemmän yrityskauppoja kuin keskimäärin muissa EU-maissa ja muissa Pohjoismaissa. Nykyiset yrityskaupan ilmoitusvelvollisuuden liikevaihtorajat ovat korkeat Suomen kansantalouden kokoon nähden. Liikevaihtorajojen alle jää toimialoja ja tuote- ja maantieteellisiä markkinoita, jotka eivät kuulu voimassa olevan yrityskauppavalvonnan etukäteiskontrollin piiriin.

Selvityksessä todetaan, että vähintään kahden yrityskaupan osapuolen kummankin Suomesta kertyneestä 20 miljoonaan euron liikevaihtorajasta, että se rajaa valvonnan ulkopuolelle paikallisia markkinoita, joilla merkittävän paikallisen toimijan ostaminen voi johtaa markkinan merkittävään keskittymiseen. KKV:n selvityksessä on todettu, että viime vuosina terveysalan isot yritykset ovat hankkineet yritysoston monia paikallisesti vahvoja lääkärikeskuksia ja yrityskaupat ovat johtaneet merkittävään alueelliseen keskittymiseen ilman, että yrityskauppavalvonnalla olisi ollut mahdollisuutta tutkia näitä järjestelyjä ja tarvittaessa puuttua haitalliseen keskittymiseen. KKV:n selvityksen mukaan ehdotettu otto-oikeuden 50 miljoonaan euron liikevaihtoraja johtaisi siihen, että yrityskauppavalvonnan soveltamisalan ulkopuolelle jäisi vain 12-24 prosenttia toimialoista, riippuen käytetystä toimialaluokituksesta. Selvityksen mukaan voimassa oleva sääntely jättää soveltamisalan ulkopuolelle edellä tarkemmin käsitellyistä toimialoista 35-66 % toimialoista.

Kuntaliitto kannattaa KKV:n ehdotusta yrityskauppojen ilmoituskynnyksen muuttamista esitetyillä tavoin, koska se parantaisi KKV:n mahdollisuuksia tutkia sellaisia yrityskauppoja, jotka eivät nykyisen ilmoituskynnyksen perusteella tule ilmoitettavaksi, mutta jotka voisivat johtaa tai todennäköisesti johtaisivat markkinoiden haitalliseen keskittymiseen ja kuluttajahaittaan.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että KKV:n otto-oikeus sisällytetään lainsäädäntöön, koska sen avulla KKV:lla olisi mahdollisuus puuttua sellaisiin yrityskauppoihin, jotka jäävät yrityskauppailmoituksen

edellyttämien liikevaihtorajojen alle, mutta jotka voisivat siitä huolimatta johtaa tai todennäköisesti johtaisivat markkinoiden haitalliseen keskittymiseen ja kuluttajahaittaan. Näin voitaisiin etukäteisvalvonnan avulla selvittää ja tarvittaessa ehkäistä kilpailun kannalta haitallisten paikallisten tai alueellisten keskittymisten muodostuminen. Selvityksessä arvioidaan, että ehdotettavilla liikevaihtorajoilla ja otto-oikeuden käyttöönotolla kuluttajahyöty olisi 62,4 miljoonaa euroa, mikä arvio perustuu OECD:n arviontikehikkoon sekä KKV:n laskelmaan, jonka perusteella ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen KKV:n esittämällä tavalla johtaisi noin kahdeksaan kilpailulle haitallisen yrityskaupan puutumiseen tai niiden ennaltaehkäisemiseen. Yrityskaupat, joihin virasto puuttuisi, pitää sisällään sekä yleisten liikevaihtorajojen perusteella että otto-oikeuden kautta ilmoitettavaksi tulleita kauppia. Viraston mukaan suurin osa uusista yrityskaupoista, joihin viranomaisen sääntelyn muuttumisen myötä puuttuisi tulisi ilmoitettavaksi otto-oikeussääntelyn kautta, mikä korostaa otto-oikeussääntelyn merkitystä ja vaikuttavuutta haitallisten kilpailuvaikutusten ehkäisemisessä.

Kuntaliitto kannattaa TEM:n alustavaa näkemystä siitä, että otto-oikeuden sisältävään sääntelyyn olisi syytä sisällyttää ennustettavuuden lisäämiseksi ja yrityksille kielteisten vaikutusten rajaamiseksi reunaehdot otto-oikeuden käytölle. Otto-oikeuteen olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää ajallinen rajausta otto-oikeuden käytölle. Ajallinen rajausta lisäisi oikeusvarmuutta ja ennustettavuutta yrityskauppoja tekevien yritysten näkökulmasta, kun ne pystyisivät ennakoimaan, minkä ajanjakson jälkeen kauppa ei enää voisi päätyä KKV:n otto-oikeuden kohteeksi. Perusteltua on sääntelyyn myös liittää vapaaehtoisen ilmoittamisen mahdollisuus siten, että yritys voisi halutessaan saada asiaan selvyden jo aiemmin siten, että sen ei tarvitsisi jäädä odottamaan KKV:n mahdollista tulevaa otto-oikeuden käyttöä.

Myllymäki Juha
Suomen Kuntaliitto ry

Lebedeff Pirkka-Petri
Suomen Kuntaliitto ry - Lakiyksikkö